

RADEK BANGA Z GIPSY.CZ:

DÁ-LI LIDEM PÍSNÍČKA, CO JSME CHTĚLI, TAK CO JE MI PO KRITICE...

Hrábnou do nástrojů a koncert rozpumpují raz dva. Romský grunt jejich hudby je soudobým zvukem i vlivy nejen kořeněn, ale tvoří s nimi nový tvar. Jsou originálem žádaným i v cizině. Oceněními si mohou tapetovat.

Texty s mixem češtiny, romštiny i angličtiny, špikované hojnými vulgarismy čiší syrovou „cigánskou“ opravdovostí. Do xenofobních postojů buší nadsázkou, humorem i drsnou provokací, plnou hořkosti až zloby. Častý motiv averze vůči všem averzím je pro mnohé nevidaně přesvědčivý, pro někoho je ale „za hranou“, až se stopou xenofobie vlastní. Cívět bez názoru vás ale nenechají. A o to jde.

Po třetím albu však kapela koriguje koleji, po níž se řítíla...

Hosty Bioslavností ve Starém Městě pod Sněžníkem (13. července) pozvou večer z pódia do světa své dynamické energie v hlavním čase. Do jejich zákulisí nahlížíme už nyní se zpěvákem, rapperem, skladatelem a frontmanem RADOSLAVEM BANGO, který se změnou začal i u talíře:

Díky mixu tradice i dnešních podnětů a stylů jste se do povědomí zapsali jako osobitá hudební alternativa. Tíhnete k ní programově či spontánně?

To je trochu legrace. Já jsem alternativní nikdy nechtěl být. Od 13 let, co hraju, tíhnu k mainstreamu, ale vždycky jsem skončil u něčeho, co bylo mimo hlavní proud. Gipsy.cz je možná alternativní model hudby, ale nám se podařilo ho dostat k masám, a tak je otázkou, zda se dá ještě mluvit o alternativě. Já stejně říkám, že všechno je vlastně pop. Jeho definice sedí na každou kapelu, kterou hudba baví a zároveň tím vydělává. Takže bych o Gipsy.cz řekl, že jde možná o alternativní pop. Někdo řekne, že to je rap, někdo world music, někdo cikánská kapela. Ale sranda je, že my jsme nikdy neřekli, že jsme nějak alternativní...

Berete nějaký svůj song za „vlajkový“ do té míry, že ho hrajete na koncertech nejraději či nejčastěji?

Abych řekl pravdu, kdyby bylo jen na mě, tak bych na koncertech hrál úplně jiné písničky. Od Gipsy.cz jako značky se očekává, že to bude zábava. Že si lidé zatancují, zapařej. Máme ale dost pomalejších věcí, které jsou lyrické a přitom razantnější a smysluplnější, nicméně hrajeme víc to, co víme, že na publikum funguje a co si žádá. Přesto jsou ale písničky, které stejně vždycky zaznějí, třeba Amen savore, což je o drogově závislém klukovi a ta, kupodivu, u lidí zabírá. Někdy se to podaří. Třeba balada Jednou – a balady já mám rád.

Máte i hit, který si s lidmi dáte s gustem pokaždé?

Určitě Desperado. To padne vždycky. To se prostě povedlo.

Jsou regiony a města, kde hrajete obzvlášť rádi?

Já mám rád Ostravu. Vždycky cítím, že se Ostravaci umějí bavit. A obecně mi Morava vůbec pro hudbu připadá lepší. Ale i pražské festivaly bývají super. A třeba sever Čech, Chomutováci taky umějí pařit.

A země?

Německo! Jednoznačně. Mám ho moc rád. Německé publikum se nedá srovnávat s ničím. Němci jsou v pohodě, mnohem otevřenější, neřeší rasové otázky, přijímají cizí energii. Kapela tam má úspěch. Německo je prostě trn plný zajímavých lidí.

Takže i vzpomínka na váš životní koncert by byla odtud?

Přesně. Drážďany 2011! Tam jsme jednou hráli při slavnostech města. Když jsme začali, bylo tam asi 200 lidí a na konci skoro nešlo dohlédnout davy na náměstí – snad 50 tisíc lidí! Úplně narváno. Neuvěřitelný zážitek. Prodali jsme i hromadu CD.

Jejich kupování je ale v éře stahování všeho asi už na ústupu, ne?

Ne úplně. Děláme si statistiku a jasně víme, že 80 % jich prodáme na koncertech. Pro mládež už ani nemají smysl jako nosič hudby, ale ve spojení s podpisem, kontaktem, grafikou pro ně stále význam mají.

Cítíte rozdíl v reakcích publika mladšího a staršího, romského a ostatního...?

Máme výhodu, oslovujeme všechny generace. Chodí na nás děti, staří, Romové, Češi, Poláci. Rozdíly nikdy Gipsy.cz neřešili. Máme pestré publikum, a to je fajn.

Ceníte si některého úspěchu obzvlášť?

Jistě. Já si nejvíc vážím ocenění „nejúspěšnější autor populární hudby do třiceti let.“ Mým životním cílem totiž bylo dobře skládat. Když jsem cenu přebíral, bylo mi trochu trapně, protože pode mnou seděli páni skladatelé, mistři jazzu, vážné hudby i popu. A mě to hrozně nakoplo. Řekl jsem si – tak ne, tomu řemeslu nemůžu dělat ostudu a musím v tom skládání dojít dál... A myslím, že jsem se pak opravdu posunul.

Směrem?

▼
Třeba se mi krásným zázrakem podařilo dostat dvě skladby na album Lucky Bilé. Úzce jsme spolupracovali s Karlem Gottem, s různými mladými interprety. Skládání hudby mě neskutěčně baví, je to má životní náplň. A ta cena byl ten ostrý start. Víc jsem si uvědomil, že skládat umím a že na to mám cit.

Nehrozí, že pro tu vášeň zanecháte kapely?

Říká se, že když přijde třicítka, něco se ve vás zlomí. Já tomu nevěřil. Je mi ale 31 – a něco se fakt zlomilo. Asi to ego. Už jsou věci, které si nemusím dokazovat. Vidím v životě jinak priority. Těší mě kontakt s lidmi, je mou potřebou. Gipsy.cz má dnes už jiné muzikanty, lepší, skvělé, a baví mě o to víc, že už nejsme omezeni estrádami. Bylo by dlouhé vysvětlování, proč jsme to uťali. Ale říkám tím, že skládání je pro mě mnohem důležitější. Jestli do 20 let

už k tomu mít emocionální zážitek v další rovině.

Na webu píšete: Gipsy.cz byl projekt populárních kluků, ne modelů z agentury.

Chtěli z nás udělat estrádní šašky, naštěstí se jim to nepovedlo. Vystoupili jsme z kolotoče estrád, chceme být přirozenější...

Co tedy děláte jinak?

Český hudební rybníček je strašně malý. K mainstreamu není pořádná alternativa. Pro novou kapelu je těžké se prosadit, skoro nemožné. Je to jistě o byznysu, umění obchodu. Každý se proto musí zviditelňovat. Tak došlo i na ty estrády. Jenže! Člověk do nich může jít, když nenarušují jeho čest. Jsou ale takové, které mou čest narušují. A nejsem už ve věku, kdy bych to uměl ignorovat. Proto zpětně i naší účast v soutěži Eurovize vidím jako chybu, navíc tam jde víc o politiku, než o muziku. I estráda sice může mít smy-

lal cokoli, média mě vždy stylizovala jako přídrzlíka, sprostáka, spratka. Vedli jsme třeba konverzaci, kde nepadlo ostřejší slovo. Stejně ze mě toho spratka v článku udělali. A když ze mě někdo stále dělá tohle, pak mě sotva vezme, když se k něčemu vyslovím v intelektuálnější rovině. Myslím, že spíš to je problém. Ti lidé si snad myslí, že se člověk nevyvíjí. Když mi bylo 22, byl to jiný Radek Banga než teď po letech. Kde berou média právo mi upírat možnost měnit názor. Nebo drzost dělat ze mě jen spratka, když už jím nejsem, nebo jsem úplně ani nebyl – a když, tak snad v prvním roce, když jsme vylétli nahoru. Takže mě je jedno, co je v médiích. Mě zajímá posluchač. A jestli on mi řekne, že mu ta písnička něco dává, tak je to fajn. Třeba u písničky Večernice, pro mě úžasné a s hlubokým textem. A té si všimlo minimum lidí z médií...

přestanu úplně jezdit koncerty, to nevím. Zatím mě pouto s lidmi naplňuje. Když ale složím písničku a někdo – jako Lucka – ji nazpívá a dopadne to skvěle, to je pro mě neuvěřitelný pocit.

Pustil jste se ale i do „sólování“ s osvětou...

Jo, dělám prevenci v základních školách, objíždím s tím republiku. Vím, že nechám v někom stopu, a to je super. Program je na 1,5 hodiny. Pod názvem „Když chceš, tak to dokážeš“ nabízím svou osobní výpověď a je to zároveň prevencí patologických jevů v chování – od drog přes rasismus a násilí po šikanu.

Zkrátka se snažím naznačit, že jen hudba už mi nestačí. Potlesk a peníze za koncert? Dobrý! Ale mám potřebu

si, ale zpívat cizí písničku a být v ustrojení jak debil? Proč? Abych byl vidět? Aby o mě na tři dny věděl milión lidí? Za to mi to už nestojí. Prostě chci, aby mě normální lidi v publiku vídali jako normálního člověka, jakým taky jsem.

Nepitvám tu vaši tvorbu. Jeden soud kritiků ale vzpomenu. Cení vaše texty pro lehkost a nápady tam, kde jde o ironii (rapovaná hláška „nevadí, že nejsi cikán, nikdo není dokonalý“ ... i mě vtípem dostala), leč topornost až naivitu vidí tam, kde prý vážně „mudrujete“ na sociální notu. Jak se to čte?

Víte, není fér, že média oplývají mocí, kterou si většinou nezaslouží. Mohou o vás udělat obrázek, který není skutečný. I proto jsem od nich dost uhnul. Začalo mě štít, že ať jsem řekl či udě-

Hraní po světě, vedení kapely, natáčení, klipy (mimochodem romská tv-parodie na Alles gute stojí taky za vidění – pozn. red.), osvěta po školách, píšete a vedete poradnu na svém webu, skládání, psaní pro jiné... Nebrousíte se moc? To nevypadá na zdravý životní styl, zbývá skulina aspoň na zdravější stravu?

Budete se divit, ale extrémně brutální životní styl, v jakém jsme jeli, byl důvodem, proč jsem zbrzdil. Člověk potřebuje i odpočinek. A právě ty fastfoody a bagety u benzínek mě dostaly na dno zdraví a jednoho dne jsme se s manželkou rozhodli, že to změním. A začali jsme se zdravějším životem hodně zabývat. Ze dne na den jsme změnili i jídelníček, přestali kupovat hnusy s éčkama, začali se o to, co jíme, víc

Radek Banga z Gipsy.cz:

KDYŽ UŽ ŽIJEME ZBĚSILE, TAK ASPOŇ ZDRAVĚ JÍST, NE?

zajímat a to, kde je prokázána škodlivost, jsme vyrušili. Jsme už hodně vybraví.

S biopotravinami už jste se potkali?

Jistě, některé kupujeme. Když víme, že je to lepší a bio, tak si je dáme. Já mám hrozně rád kuskus, ale ten se běžně moc dobře nedělá. Vidím-li na trhu biokuskus, tak má teprve člověk pocit, že to dává smysl.

Jste v tomto v kapele sám?

Akordeonista Honza se o to také začal zajímat. On se vůbec svět kolem nás trochu probouzí. Když už jsme tak strašně zběsilí v jednání, v žití, v prožívání, tak aspoň zdravě jíst, ne?

S mlýnskými bioprodukty ze Starého Města zkušenost máte?

Asi ne. Ale možná, vlastně jo – dost řešíme mouky. Teď chceme zrovna zkusit tu rýžovou, bezlepkovou. Běžné mouky zdraví totiž dvakrát nepomáhají.

Vnímáte nějaký rozdíl mezi (bio)potravinami u nás a např. v onom Německu?

Je obrovský. Třeba u zelenin je neskutečný. I ve způsobu nabídky potravin obecně. Nebo v kvalitě dováženého masa, myslím, že k nám jde až ta druhá jakost. Tak se s ženou snažíme aspoň vyhnout nejkřiklavějším příkladům – nepřírozně dopované drůbeži, vajíčkům od stresovaných slepic.

A v tomto je v Německu daleko větší výběr. Viz třeba tamní supermarkety specializované na bio. To u nás bude, myslím, trvat ještě 10 let...

Dotaz k tématu byste pro organizátory Bioslavnosti nějaký měl?

No, asi ten tradiční: Není u nás bio přece jen moc drahé? Rozdíl v ceně se mi třeba v tom Německu nezdá tak velký... Ale asi je to v té šíři výběru.

Tečku učiníme nejbližšími plány – vašimi i kapely...

Natáčíme čtvrtou desku. Nespěcháme, hrajeme si s tím, aby byla dobrá. Třeba náš nový mladý kontrabasista Tomáš Baroš má skvělé nápady, úžasný talent, spolu album aranžujeme i produkujeme. Hlavně chceme, aby nás to bavilo. I s koncerty jsme na jaře ubrali, aby byl na desku klid.

Dělám i hudbu pro jistý dokument. Rád bych skládal pro další lidi z popové špičky, produkovat chci i nějaký výjimečný talent, ale nikoho nevidím. Chystáme se hrát v Alžírsku pro amba-

sádu. V kalendáři máme další hraní, jimiž podporujeme dobré věci: Nejlepší koncert na hradě Karlštejně 27. května, což je přehlídka uměleckých aktivit dětí z domovů, Avon pochod proti rakovině prsu 8. června, největší evropský festival romských kapel Romane Dyvesa v polském Gorzowě 5. července..., no, a samozřejmě Bioslavnosti ve Starém Městě, kde se snad stihneme poohlédnout i po těch kvalitnějších potravinách. S létem bude koncertů víc a už se na to těšíme – termíny na webu mohou všichni brát jako pozvání.

Rozmlouval Karel Merhaut

FOTO: archiv Gipsy.cz
a autor

GIPSY.CZ

2005

- Založení, mj. s houslistou Vojtěchem Lavičkou

2006

- Cena Anděl – Objev roku – Romano hip-hop singlem roku dle časopisu Filter – stejnojmenné album (brzy zlaté)

2007

- Cena OSA – R. Banga vítěz kategorie „nejúspěšnější autor populární hudby do 30 let“
- Nejlepší koncertní kapela roku 2007 dle čas. Filter
- R. Banga národním velvyslancem Evropského roku rovných příležitostí pro všechny

2008

- Český Slavík – Gipsy.cz skokanem roku (z 89. na 10. pozici).
- Album Reprezent
- V prestižní hitparádě World Music Charts Europe po několika týdnech na 3. místě (první skupina z ČR, která tu dosáhla tak vysoko)

2012

- Album Desperado
- Koncerty v 17 zemích – od Londýna po Koreu a Austrálii, účast na prestižních festivalech (jako první naše skupina i na tom největším světovém v britském GLASTONBURY), hraní s předními interprety, vč. zahraničních (... „holku do kapely ale už ne,“ glosuje R. Banga).

Aktuální obsazení:

Radoslav Banga – zpěv, klávesy, computery

Jiří Žigmund – viola

Tomáš Baroš – kontrabas

Jan Březina – akordeon, kytara

Když Radek na veletrhu Biostyl navštívil stánek PRO-BIO, obch. spol. s r. o., dostal malou pozornost „Instatního špaldový nápoj 100% Biolinie“ od děvčat ze Staráku. CVAK! ... a nashle večer ve Starém Městě 13. července!